

MEDİNE-İ MÜNEVVERE'DEN "SABAH FİSİLTİSİ"

Medine-i Münevvere'den bir Dost (Allah ondan ve yazının sahibi Muhterem'den razı olsun), bugünün (31 Ağustos 2023) sabahında paylaştığı duanın sonuna, her günden farklı olarak "*Hemsetün Sabâhiyye*" (Sabah Fısıltısı) başlıklı kısa ama oldukça hikmetli bir metin de eklemiştir. Duayı okuduktan sonra bu metin dikkatimi çekti...

Faydalı bulduğum için de tercüme edip çok sayıda dostla paylaştım. Paylaşmanın hemen akabinde, "*bu sözler Dinimizdeki "emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker" müessesine aykırıdır*" diye tatlı bir itiraz nakledildi.

Bu itiraza spontane de olsa uygun bir cevap yazıp gönderdik. Bu cevap metni, sağ olsunlar, dostların daha da çok ilgisini çekti. Bu yüzden, biz de güncel bir mesele olması ve özellikle o haleti ruhiyeye düşebilecek kardeşlerimize faydalı olacağı ümidiyle her iki yazıyı düzenleyip birleştirerek yayınlamayı uygun gördük.

SÖZ KONUSU HİKMETLİ SÖZ

Medine-i Münevvere'deki Dostumuz'dan gelen metin şudur:

-همسة صباحية-

“المشاعر السلبية التي تحملها تجاه من أسأؤوا إليك .. تدور في عقلك أنت وليس في عقولهم .. وبالتالي يتعكر مزاجك أنت .. وليس مزاجهم .. وتستهلك الكثير من مشاعرك أنت وليس من مشاعرهم .. فكن واعياً .”

TERCÜMESİ

“Sana kötülük edenlere karşı taşıdığın olumsuz/menfi duyguların, onların hiç aklında olmadığı halde, hep senin aklında/gönlünde döner-dolaşır.

Bundan dolayı sen, onların mizacını değil, kendi mizacını çamurlaştırırsın (kendi huzurunu kendin bozarsın).

Böylece sen, kendi (güzel) duygularından çok şeyi tüketmiş olursun, fakat onların duygularına bir şey olmaz. O halde, ona göre bilinçlenesin!”

BU SÖZLERE YAPILAN İTİRAZA CEVABIMIZ DA ŞÖYLEDİR

Muhterem Dostlar, bir kardeşimiz, sanırım ilk bakışta dikkatinden kaçmış olmalı ki, “*Metinde işlenen tema, Dinimizdeki “emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker” müessesine aykırıdır*” anlamında bir yazıyla, iyi niyetle, tatlı bir itirazda bulunmuş.

Halbuki, tercüme edip paylaştığımız “*Sabah Fısıltısı*” başlıklı yukarıdaki metinde ortaya konan “*tema*”nın, Dinimizdeki “*emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker*”le, itikada veya dini emir ve yasaklara mugayir durumlara karşı nasslarda emredilen tepkiyle yahut da kamuya karşı işlenen suçlarla mücadele ile bir ilintisi yoktur. Doğrusu biz de, bu sözü paylaşıırken işin o yönünü de gözden geçirmiştik.

Dikkat ediniz ki metindeki ifadede, “*Sana karşı kötülük edene karşı ...*” deniliyor. “*Haram ya da günah işleyene, kamu hukukunu çiğneyene*” denilmiyor. Mutlak bir kötülükten de söz edilmiyor. Dolayısıyla, ortada şahsa yönelik bir haksızlık var, zulüm var.

“*Sabah Fısıltısı*” başlıklı metindeki açık beyan ve inceliği daha açık şekilde şöyle izah edebiliriz: “Birileri sana haksızlık etti de bu hakkını alamadıysan, bu konuda adalet sağlanamamışsa, bu durumda sen, içinde beslediğin kin, nefret ve üzüntü gibi menfi duygularla kendini yiyip bitirme, yoksa için için kendi kendini tüketmiş olursun. Bu menfi haleti ruhiye, senin ruh ve beden sağlığına zarar verir. O yüzden bu hususta akıllı ol!” Metinde asıl söylenmek istenen anlam budur.

Nitekim bizim inancımızda sadece dünya yok, bir de ahiret var. Ahirette de “*hesap*” var. Burada görülemeyen hesap, alınamayan haklar orada kolaylıkla alınacak. Bu bağlamda metinde, “*elinden bir şey gelmeyen konuda, içini yiyip kendini boşu boşuna yıpratma*” denilmiş oluyor.

Öyleyse, metinde asıl itibariyle söz konusu olan, haksızlık karşısında bireyde oluşan olumsuz psikolojik durumun tedavisine yönelik “nasihat”tir. Dolayısıyla, metinde işlenen “*tema*” subjektiftir, bireyseldir; kamusal ve dini değildir.

Kaldı ki gerek İslam Hukuku ve gerekse beşeri hukuk sitemleri, kişiye hak arama hürriyeti ve nefsi müdafaa hakkı da vermiştir. Ancak, gariban mağdur, hakkını aramış fakat alamamış... Yahut da hak aramaya dahi gücü yetmemiş, buna imkânı yok... Nitekim burası dünya... Hak evi olan ahiret değil... İşte metinde temas edilen konu, bu noktada kişide oluşan ve belki içini kemiren olumsuz haleti ruhiyedir.

Bunun yanında Dinimiz, mümine, kendisine haksızlık yapanı affetme yetkisi de vermiş ve affetmeye de teşvik etmiştir.¹

¹ Bakara, 2/178; Nahl, 16/126; İsrâ, 17/33.

İslam ahlakında, çaresiz ve mağdur kişiye, nasihat etme ve rahatlatma da bir vazifedir. Gönül ister ki güçlü olalım da adaletin teminini sağlayalım. Hz. Ebubekir (r.a.) Efendimizin irat ettiği ilk hutbesinde yer alan, “*Sizin en zayıfınız, (zalimden) hakkını alıp kendisine teslim edene kadar, benim yanımda en kuvvetlinizdir. Sizin en kuvvetliniz ise, elinden (zayıfın) hakkını alana kadar benim yanımda en zayıfınızdır*” sözleri gibi.²

Şu bir hakikattir ki, itikada ve dini ahkama muğayir eylem söz ve durumlarda, mümin kimsenin seyirci kalma lüksü yoktur. Ayeti kerimede, kötülüğe/haramlara seyirci kalmak, lanet sebebi olarak bildirilmiştir.³ Pek çok ayet-i kerimede ve hadisi şerifte de, kötülüğün sadece onu işleyene değil, tüm topluma musibet getireceği ikazı yapılmıştır.⁴ Kamu hukukunun çiğnendiği alan da kimsenin seyirci olma lüksü olmamalı. (Geniş bilgi için bkz. <https://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=532#2022091178> ; <https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=216#20230831084521> ; <https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=570#20230831090610>).

Yine hadis-i şerifte, kötülüğe kalbiyle de buğz etmeyen kimsede, hardal tanesi kadar dahi imanın olamayacağı tehlikesi haber verilmiştir.⁵ Kötülüğe yalnız kalple buğuz etmek ise, hadisi şerifte, imanın en zayıf mertebesi olarak zikredilmiştir.⁶ Dolayısıyla, Dinimizde “*emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker*” vazifesi,⁷ duruma göre veya şahsa göre, kifâi ya da aynî farz olarak kabul edilmiştir.⁸

Öte yandan, Dinimizde, küfre rıza küfür; harama rıza (müsaade etmek) da haram olarak kabul edilmiştir. Haramı güzel görmek de ayrıca küfür kabul edilmiştir.⁹

² İbn Hişam, Sire, IV/661.

³ Maide, 5/78, 79.

⁴ Mâide, 5/79, 80; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; İsrâ, 17/16; Buhârî, Tefsîru Sûre 2, 47; Ebû Dâvud, Melâhim, 16; Tirmizî, Fiten, 9; İbn Mâce, Fiten, 9, 20; Ahmed, III/30, 47, 73, 91; V/388, 390, 391; Celaleyn, Tefsir, s. 327; İbn Kesir, Tefsir, III/226.

⁵ Müslim, İman, 78.

⁶ Müslim, İman, 78; Nesâî, İman, 17; İbn Mâce, İkâme, 115; Fiten, 20; Ebû Dâvud, Salat, 232; Melâhim, 117; Ahmed, I/2. 5; III/20, 49, 30, 47, 53.

⁷ Bkz. Âl-i İmran, 3/104, 113, 114; Nisâ, 4/140; En'am, 6/68; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; Mâide, 5/78, 79; Tevbe, 9/167; Hûd, 11/116, 117; İsrâ, 17/16; Hac, 22/40, 41; Lokman, 31/17; Buhârî, Tefsîru Sûre 2, 47; Şerike, 6; Şehadet, 30; Müslim, İman, 78; Nesâî, İman, 17; İbn Mâce, İkâme, 115; Fiten, 20; Ebû Dâvud, Salat, 232; Melâhim, 16, 17; Fiten, 16; Tirmizî, Fiten, 9, 12; Zühd, 65; Ahmed, I/2. 5; III/20, 49, 30, 47, 53; 73, 91; IV/268, 270, 273; V/388, 390, 391; Siretü İbn Hişam, 4/661.

⁸ Bkz. Âl-i İmran, 3/104; İbn Kesir Tefsiri, I/390.

⁹ Bkz. Nisâ, 4/140; En'am, 6/68; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; Elmalı'lı, Hak Dini, 3/1500, 1955, 1956.

Bütün bunların yanında ne yazık ki, günümüz Müslümanı bizlerin kendi nefsimizin söz konusu olduğu ya da kişisel menfaatimizin ihlal edildiği yerde “*arslan*” kesilip ortalığı kasıp kavurduğu; itikadın çığnendiği ve haramların işlendiği yerde ise susup seyirci kaldığı da bir vakıadır. Bu noktada işi Allah’a havale ederek “**Allah dininin sahibidir**” deyip geçiveririz. Bu surette, gerekli dini duyarlılığı göstermek yerine, “*işlerin Allah’a havalesi*” meselesini de kötüye kullanmış oluyoruz.

Elbette Allah dininin sahibidir ama, bu işte seni beni de “kötülük karşısında nasıl davranacak kulum” diye Allah Teâlâ imtihan etmektedir. Bu imtihan, dünyaya gönderiliş gayemiz olan kulluğun bir parçasıdır. İşin bizi ilgilendiren yönü de burasıdır. Allah Teala’nın, işlenen kötülük karşısında neye hükmedeceği veya gücünü nasıl göstereceği bizle alakalı değil, O’nun yüce iradesi ile alakalıdır. Yoksa, Dinimizde cihat dahil olmak üzere, diğer ictimaî emir ve yasaklar olmazdı. Allah Teala -haşa bize emir-nehiy koymadan doğrudan kendisi hükmeder, işi bitirirdi...

Elhasılı, yukarıda metin ve tercümesini verdiğimiz “*Sabah Fısıltısı*” başlıklı kısa metnin, *Dinimizdeki “emr-i bi’l-maruf ve nehy-i ani’l-münker”* müessesesiyle ve kamu hakkını ihlal ile hiçbir alakası yoktur, vesselam.

31.08.2023

Dr. Ahmet GELİŞGEN

(www.ahmetgelisgen.com)